

Večernik

Leto IV. (XI.), štev. 42 Maribor, četrtek 20. februarja 1930

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Chautempsov mandat

PREDSEDNIK FRANCOSKE REPUBLIKE JE POVERIL MANDAT ZA SE-STAVO NOVE VLADE RADIKALNEMU POLITIKU CHAUTEPSU.

PARIZ, 20. februarja. Radikalni poslanski klub je imel snoči plenarno sejo, ki se je pozno v noč bavila z notranje-političnim položajem. Po dolgotrajni razpravi je bila sprejeta resolucija, ki pooblašča Camilla Chautempsa, da naj prevzame mandat za sestavo nove vlade in poizkusi sestaviti močen kabinet. Toda današnji listi zelo dvomijo, da bi se Chautempsu posrečilo sestaviti vlado, ker so zanj izgledi zelo majhni.

Danes, ob 10. dopoldne, je povabil

predsednik republike Doumergue radikalnega politika Camilla Chautempsa k sebi in mu po kratkem razgovoru poveril sestavo novega kabineta. Chautemps je poverjeno mu nalogo takoj sprejel in bo pričel že popoldne posvetovanja z vodilnimi francoskimi parlamentarci in predsedniki posameznih strank. Kot prvega namerava povabiti na sestanek popoldne bivšega ministrskega predsednika Tardieua.

Vprašanje banovinskih proračunov

Je akutno in za 23. tm. so poklicani bani iz cele države v predsedstvo vlade v Beogradu na konferenco, ki bo razpravljala o tem, kako banovinske proračune postaviti na realno bazo. Bani so že morali svoje proračune predložiti ministrstvu financ, vendar se je pokazalo, da je nemogoče jih uravnovežati, ker so z uredbo o budžetiranju banovin dovoljeni prihodki tako utesnjeni, da niti zdaleka ne zadoščajo za kritje vseh potreb in nalog banovinskih uprav.

Ni nam sicer znano, koliko znaša proračun, ki ga je predložil ban dravske banovine finančnemu ministru. Dravska banovina obsega bivši slovenski oblasti z izjemo Medjimurja in Belokrajine, a s pripojitvijo čabarskega okraja iz bivše Primorsko-krajiške oblasti. Dravska banovina je torej za nekoliko, vendar le malo, manjša, nego ste bili poprejšnji slovenski oblasti, ki ste imeli proračune vsaka prilično v iznosu letnih 60 milijonov Din, torej skupno krog 120 milijonov Din. Najmanj toliko mora znašati tudi banovinski proračun, zlasti še z ozirom na dejstvo, da so banovinam dani mnogo širši delokrogi nego so jih imele oblasti. Gotovo je, da prvi banovinski proračuni nikjer ne bodo idealni, ker bo šele izkušnja pokazala pravo pot in šele spoznavanje pravih potreb bo vodilo do res realnih banovinskih proračunov. Ako naj uprava dravske banovine v resnici v polnem obsegu vrši svoje določene naloge in ako naj narod skuša blagodat te uprave, je jasno, da bi moral biti njen proračun še mnogo večji. V vsaki panogi narodnega gospodarstva vidimo in čutimo potrebo novih del in novih investicij, za katere tudi bivši oblastni proračuni niso imeli možnosti, in za katere po sedanjih uredbi o budžetiranju banovin tudi novi banovinski proračuni ne bodo imeli prostora.

Uredba o budžetiranju banovin predvideva za banovine prihodke iz banovinske imovine, iz banovinskih stanov, zavodov, podjetij, del itd., dalje doklade na državni davek, samostalne banovinske davščine in odstop državnih dohodkov bodisi v celoti bodisi v gotovih odstotkih ali tangenti. Tako zakon. Naravno bi bilo, da bi imele banovine v prvi vrsti dohodke iz samostalnih banovinskih davščin in trošarin in šele v drugi vrsti iz doklad na neposredni davek. Tembolji, ker imamo vendar 80% kmetijskega naroda, ki je itak z novim davčnim zakonom znatno obremenjen, zlasti pa še z ogromnimi občinskimi dokladi. Ako naj sedaj še v znatni meri pridejo k temu banovinske doklade na neposredne davke, je jasno, da bi se mogla in morala začeti rušiti še bolj gospodarska moč našega kmeta.

Nedvomno je, da se morajo vsi banovinski proračuni sestaviti na podlagi enakih načel, to je, da se v vseh banovinah uvedejo iste vrste davščin in na enaki stopnji, da ne bo v državi zopet novih neenakosti in da ne bodo zopet nastajala različna obdavčena področja. Polno

Pogreb nemškega poslanika

BEOGRAD, 20. februarja. Davi se je vršila v nemškem poslanstvu slovesna blagoslovitev trupla pokojnega nemškega poslanika dr. Koesterja. Že ob 10. dop. so se zbrali na poslaništvu vsi diplomati pod vodstvom doyena, papeškega nuncija dr. Pellegrinetti, člani vlade, vsi uradniki zunanjega ministrstva, beograjski župan inž. Savčić ter zastopniki številnih nemških društev, občin in korporacij iz Jugoslavije. Po cerkvenem obredu je imel namestnik zunanjega ministra, dr. Kumanudi, imenom jugoslovenske vlade žalni govor, v katerem je opozarjal na velike zasluge pokojnega za zблиžanje med Jugoslavijo in Nemčijo. Imenom diplomatskega zbora se je poslovil s pretresljivimi besedami papeški nuncij dr. Pellegrinetti, župan dr. Savčić pa imenom beograjske občine. O uspešnem kulturnem in znanstvenem udejstvovanju prerano umrlega poslanika je govoril imenom beograjskega Penkluba pesnik Veljko Petrović, za Delavsko zbornico pa dr. Živko Topalović.

Uradniki nemškega poslanstva so nato dvignili krsto s truplom pokojnika in jo položili v mrtvaški voz. Na levi in desni strani mrtvaškega voza so tvorili častno spremstvo uradniki zunanjega ministrstva. Ob 12.30 se je odpeljal brezovlak s truplom poslanika proti Nemčiji.

Kdo je izuršil atentat v Trstu?

DUNAJ, 20. februarja. »Extrablatt« poroča iz Trsta: Tržaškim oblastim se je posrečilo pojasniti skrivnostni bombni atentat na poslopje fašističnega dnevnika »Il popolo di Trieste«. Izkazalo se je, da je izvršila atentat skupina mlajših nezadovoljnih tržaških fašistov pod vodstvom majorja Fortija, ki je bil svoječasno izključen in so ga aretirali sedaj na Reki, ko je hotel pobegniti v inozemstvo. Forti je bil svoječasno izključen iz fašistične stranke zato, ker se je sprl z vodstvom in je prišel vrh tega s težkimi očitki proti velikemu fašistovskemu svetu. Forti je baje že tedaj zagrozil, da se bo maščeval nad svojimi nasprotniki, med katere je spadal tudi pokojni urednik Neri.

Madžarski protesti v Pragi

PRAGA, 20. februarja. Kakor se zatruje v informiranih krogih, je baje madžarski poslanik izročil zunanjemu ministru dr. Benešu tri note, v katerih madžarska vlada protestira proti zasramovanju madžarskega državnega poglavarja, admiralja Florthyja potom češkoslovaškega časopisja. Madžarska vlada izraža posebno začudenje, da sodelujejo pri tej kampanji zlasti listi, ki imajo zveze z zunanjim

ministrom dr. Benešem. Madžarski poslanik je baje izjavil, da pod takimi razmerami ni mogoče niti misliti na kako izboljšanje meddržavnih odnosov med Madžarsko in Češkoslovaško, ki že tako niso ravno ugodni.

Byrd rešen

NEWYORK, 20. februarja. Parnik »City o New York«, ki je bil poslan Byrdovi v stiski se nahajajoči se ekspediciji na Južni tečaj na pomoč, je je dospel na zaželeni cilj in sprejel Byrda in vseh 42 članov njegove ekspedicije na krov. Parnik je že na povratku v Ameriko.

Naše gorice.

Pravkar je izšla druga številka IV. letnika »Naših goric«, tega izborna urejanega glasila vinarskega društva za dravsko banovino v Mariboru. Objavlja sledeče članke: Josip Zabavnik: Kaj naj pijemo, vino ali pivo? — Vinogradnikom v uvaževanje. — Inž. Ivo Zupanič: Organizacija delavnega načrta za zopetno obnovo vinogradov. — Inž. Rado Lah: Spomladansko gnojenje vinogradov. — Društvene vesti, drobiž, kmetijski šolstvo, vprašanja in odgovori. —

Vsi rezervni in upokojeni oficirji kakor tudi oficirji v ostavki s stalnim bivališčem v Mariboru, ki do danes nimajo vojaškega razporeda, naj se zglasijo najdalje do 27. februarja v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg 11, soba št. 2, kjer se sestavlja v smislu razpisa komande dravske div. oblasti tozadevni seznam. —

Vlom v konzum.

Danes proti jutru je bilo vlomljeno v podružnico Železničarskega konsuma za glavni kolodvor, ki je v poslopju nasproti kolodvoru, v isti hiši, ko gostilna pri pošti. Vlomilec se je splazil v vežo skozi glavni vhod z dvorišča, je vlomil vrata v trgovino in v trgovini s pomočjo klešč, kladiv in dlet v železno blagajno, iz katere je odnesel krog 1000 Din. Za utešenje žeje in gladi si je privoščil iz trgovine še nekaj slivovke in jedil. Policija je na delu, da izsledi zločinca.

Od kapi zadet

se je zgrudil včeraj krog pol 17. ure v Koroščevi ulici vpokojeni major Felician F i a l k o v s k i, star 70 let, ko je bil na sprehodu v spremstvu žene. Takoj poklicani rešilni oddelk je nezavestnega odpeljal v stanovanje v isti ulici, kjer pa je mož kmalu izdihnil, ne da bi se bil zavedal.

Dve ponočni tičici

je minulo noč vlovila mariborska policija: 28letno Elizabeto Mendaš, ki je bila lani za več let izgnana iz Maribora, pa se ji je tudi stožilo po njem, kakor mnogim drugim, in radi suma tajne prostitucije 41letno Antonijo Puklavec. Obe ste oddani okrajnemu sodišču.

Nezgoda pri podiranju dreves.

V Breznem, kjer je sedaj visoka sezona podiranja in spravljavanja dreves, se je ponesrečil 49letni Blaž Zavec. Zlomilo mu je desno nogo. Odpremil so ga v mariborsko bolnico.

Riziko dela.

V delavnici trvdke Faric v Dvořakuvi ulici je padel velik kos železa 21letnemu ključavničarskemu pomočniku Antonu Knupležu na desno nogo ter mu zmečkal prste. Ker je poškodba težje narave, so ga morali odpremili v bolnico.

JUTRI PRVAK
VIOLINISTOV

PRIHODA

izenačenje v tem pogledu je nujno potrebno.

Odstopanje državnih dohodkov posameznim samoupravam je že izvedeno v mnogih drugih državah: v Češkoslovaški, Nemčiji itd. Seveda predpostavlja takšno odstopanje na drugi strani, da tudi samouprave v prenešenem delokrogu vrše državne posle, za katere je tangenta določena.

Od 1. jan. tl. je uveden glede trošarine pri nas nov sistem. Z zakonom je točno določeno, na katere predmete se sme pobirati banovinska trošarina.

Do 1. 1929 so smele oblastne samouprave pobirati tudi samoupravne trošarine. Z zakonom iz 1. 1929 pa je določeno, da se morajo vse nabrane trošarine oddajati državnim hipotekarni banki, in ministrstvo financ vso to zbrano trošarino razdeljuje v področju cele države na posamezne banovine po številu prebivalstva. Ta uredba ima dobre in slabe strani. Trošarina se pri večini predmetov, ki so podvrženi plačilu trošarine, plača takrat, ko gredo predmeti v promet, do-

čim je bistvo trošarine v tem, da bi se naj plačala tam, kjer se predmeti trošijo. V posameznih področjih države se izdelujejo razne vrste trošarinskih predmetov, ki se trošijo po celi državi, toda trošarina se plača samo v področjih izdelovanja. Ker jo pa vendarle plačajo z nakupom predmetov konsumenti cele države, ne bi bilo pravično, da bi ostala trošarina od teh predmetov samo v področju izdelovanja in v njegovo korist. V tem pogledu je stvar po novi uredbi v redu. Na drugi strani pa razdelitev trošarine samo po številu prebivalstva ni popolnoma upravičena, ker niso vsa področja enaka po svojih kulturnih, prosvetnih in drugih prilikah. Trebalo bi poleg števila prebivalstva jemati v ozir tudi prilike v posameznih banovinah.

Upamo, da bo konferenca banov v Beogradu razčistila marsikatero danes odprto vprašanje, in zlasti upamo, da bodo banovinski proračuni realni, da bodo odgovarjali potrebam in da bodo tako služili gospodarskemu in splošnemu napredku.

Rešitev vprašanja vojne odškodnine primorskih in koroških beguncev

USPEŠEN ZAKLJUČEK DESETLETNE BORBE. — NAČELNO PRIZNANJE PRAVICE DO VOJNE ODŠKODNINE. — BRZOJAVNE ZAHVALE MINISTROM.

S svojim načelnim sklepom na zadnji seji, je vlada v Beogradu ugodno rešila dolgotrajna prizadevanja koroških in primorskih beguncev, ki so prišli med svetovno vojno in osvobodilnimi boji ob premično ali nepremično premoženje. Priznala jim je popolno pravico do vojne odškodnine, enako kakor vojnim oškodovancem prejšnje kraljevine Srbije in kraljevine Črne gore. S tem je zaključena borba 1182 interesentov, ki so bili od leta 1922. organizirani v Odboru vojnih oškodovancev s sedežem v Mariboru.

Organizacija je nastala na pobudo tedanjega poslanika in opolnomočenega ministra dr. Bogomila Vošnjaka, brivskega mojstra Frana Novaka in nekaterih drugih. Z dolgotrajnim naporom in velikim požrtvovanjem je zbrala po vsej državi raztresene primorske in koroške begunce, pribavila potrebne dokumente in prosila za priznanje odškodninskih pravic potom nešteti vlog ter pisarnih in osebnih intervencij pri vseh vladah, od svojega nastanka do sedaj. Vsled takratnih strankarskih sporov, neprestanih

vladnih kriz in splošnega zastoja pri reševanju vlog, se pa vprašanje priznanja vojne odškodnine kljub vsem obljubam posameznih vladnih funkcionarjev ni moglo rešiti. Rešila ga je tedaj šele vlada g. gen. Živkovića in s tem popravila poprej storjeno krivico.

S tem velikodušnim aktom naše sedanje vlade, je rešeno veliko premoženje preko tisoč, večinoma slovenskih družin, ki so postale žrtve svetovne vojne in osvobodilnih bojev na Koroškem. V zahvalo je odbor odposlal predsedniku vlade, g. generalu Petru Živkoviću, finančnemu ministru g. dr. Švrljugu in ministru za socialno politiko g. dr. Drinkoviću, sledečo brzojavko: »Jugoslavlani Primorci in Korošci iz neosvobojenih krajev se vam azhvaljujem, gospod ministri, za velikodušno zanimanje in naklonjenost pri reševanju našega življenjskega vprašanja, vojne odškodnine, za katero smo se borili že deset let.« Rešitev vlade pa je zaenkrat še samo načelna in se bodo ostale modalitete izplačila, višine itd. šele določile.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Četrtek, 20. februarja ob 20. uri. Gostovanje »Sinje ptice«.

Petek, 21. februarja. Zaprt.

Sobota, 22. februarja ob 20. uri »Lepa pustolovščina«. Ljudska predstava pri znižanih dramskih cenah. Zadnjič.

Ptujsko gledališče.

Petek, 21. februarja ob 20. uri »Snež. Gostovanje Mariborčanov.

Snež

Przybyszewskega štiridejanska drama »Snež« je produkt simbolizma z rahlo primieso impresionizma, da se ji takoj pozna doba, v kateri je nastala. Nikakor pa ni vzor svoje smeri, ker je v njej še mnogo, mnogo nedognanega. Tako je Kazimir bolj literarna konstrukcija kakor realen lik iz življenja, Makrina, Eva in Bronka so simboli kompleksov in le Tadej je več ali manj resničen, čeprav ne dovolj dograjen. Nad vsem pa je ozračje dekadence in plemiške degeneracije, ki se še stopnjevano po svoji lirski tehniki — precej oddaljuje od našega časa. Vse to je za režiserja in igralce trd oreh, ker ustvarjati morajo tako rekoč iz lastnega, zato mi je nerazumljivo, zakaj jo je naše gledališče sprejelo na repertoar? Če nam je hotelo predstaviti poljsko dramo, bi bilo lahko našlo hvaležne, še delo v novejšem slovstvu, ki se močno razvija.

Spričo vsega tega je razumljivo, da »Snež« ni dosegel pravega uspeha niti v umetniškem niti v gmojtnem oziru. — Režiser g. Jožko Kovič je položil vani mnogo truda, a uspel je bolj kot inscenator kakor kot režiser. Marsikatero fine so je prezrl, marsikatero šibkejšo mesto pa premalo iz lastnega dvignil. Med liki je še najmočnejša Bronka gđ. Elvire Kraljeve, čeprav ta vloga ni baš najprimernejša za značaj njene igre. V prvem dejanju absolutno ne more ogreti in prepričati, a tudi v ostalih se le polagoma dviga in razvija od igranja do stvarjanja. Vse preveč hladna je Eva gđ. Eme Starčeve. Morala bi ogrevati, vleči že s samo svojo prisotnostjo, pa se ji to le mestoma posreči. Mladi slabič Kazimir je nedogran, zato tudi v interpretaciji g. Jožka Koviča ne more zaživeti in ostane prav tako problematičen, dočim je Tadej premalo izdelan, da bi mogel g. Edo Grom razviti v njem celotnost pojave. Lakaj in Makrina, g. Pavle Kovič in gospa Zakrajškova, sta igralsko dobro podana, le v maski sta pretirana.

Obisk pri prvi in drugi vpriporitvi je bil slab.

—r.

Prvi večer gostovanja

»Sinje ptice«

Naposled smo tudi v Mariboru dočakali prvi nastop ruskega grotesknega teatra »Sinja ptica«, ki je dobil ime po enako imenovani Maeterlinckovi živalski igri. Pod vodstvom ravnatelja J. Južnega si je ta nenavadna skupina pridobila svetovni sloves in je doslej gostovala že v Nemčiji, Angliji, Švici, Ameriki, Poljski, Holandski, Avstriji, Danski, Madžarski, Španiji, Češkoslovaški, Švedski, Letonski, Belgiji, Litvi in Jugoslaviji (že drugič) ter uprizorila 3525 predstav. Način njenega igranja je popolnoma svojevrsten in originalen: skupina igra kuplete in pesmi kakor opere ali opere z vsemi atributi pravega gledališča: kulisami, kostumi, režijo itd. in je v svoji domiselnosti in komiki nedosežna, čeprav zna biti tudi globoko resna in tragična, kakor je sinoči sijajno dokazala s Pesmijo vlačilcev ladij na Volgi, ki bo ostala vsakomur v neizbrisnem spominu. Vsi njeni člani so izborni igralci in pevci, ravnatelj sam je umetnik, a umetnika sta tudi violinistka ga Schusterjeva in pianist g. Gogockij, ki je obenem tudi izvrsten komponist. Glavni režiser je ravnatelj sam, pomožni režiser pa g. V. Variljev. Sinoči je »Sinja ptica« pred popolnoma razprodanim gledališčem odigrala 13 točk: Rusko kmečko pesem, V mesecu maju, Rusko igralko, Serenado štirih kavalirjev, Ples ruskih kmetov, Pesem vlačilcev ladij na Volgi, Zamaške, Južnega kozoški zbor (satira), Kralj kliče svojega tamburja (muzikalična drama), Schnadahüpfel (bavarski ples), Pouk ruščine, Berače in Suharenko (prizor s trga v Moskvi); Zamaške in Schnadahüpfel je morala celo ponoviti. Umetniško najgloblji so bili gotovo »Vlačilci na Volgi«, dramatično najmočnejša je bila balada »Kralj kliče svojega tamburja«, največ groteskne komike in originalnosti, posebno v izvrstni karakterizaciji, so pa pokazali »Zamaški«. Go oriti o posameznih interpretih je spričo tehnike igranja »Sinje ptice« po posameznih predstavah nemogoče, pokazali pa so, da v polni meri zaslužijo sloves, ki ga uživajo. V gledališču je bilo razpeloženo, kakršnega v Mariboru še nismo doživeli, saj je za zabavo v odmorih poskrbel že dovolj ravnatelj g. Južni kot sijajen konferencier.

—r.

Mariborski in dnevni drobiž

Iz sodne službe.

Sodniški pripravnik okrožnega sodišča v Mariboru g. dr. Jakob Mlinar je imenovan za pisarja upravnega sodišča v Celju.

Drugo in poslednje gostovanje Sinje ptice

v mariborskem gledališču bo drevi v četrtek, ob 20. uri. Včerajšnje gostovanje je bilo sprejeto tako entuzijastično, da bo gledališče nočjo gotovo razprodano do poslednjega kotička.

Smrtna kosa.

Včeraj je umrl na Koroški cesti 90 biviški garderobier tukajšnjega gledališča, Raimund Denk, star 82 let. — V bolnici pa je umrl, tudi včeraj, mizar in posestnik iz Podove, Jožef Mom, star 65 let.

Zastaranja obveznic 2½% vojne škode, izžrebane za amortizacijo v l. 1925.

Dravska finančna direkcija objavlja: Vse posestnike obveznic 2½% vojne škode opozarjamo, da bodo dravska finančna direkcija in vse njene davčne uprave radi določb čl. 4. zakona o izplačilu vojne škode izplačevale obveznice od serij 62, 138, 159, 214, 408, 555, 1240, 1838, 2075, 2567, 2579, 2634, 2661, 2696, 2775, 2805, 3045, 3315, 3642, 3653, 4066, ki so bile v letu 1925 izžrebane za amortizacijo, samo še do konca meseca februarja t. l. in da zastarajo s 1. marcem vse obveznice od prej navedenih serij, ki bi do konca meseca februarja ne bile predložene v izplačilo. Po obvestilu ministrstva za finance, oddelka za drž. dolgove in drž. kredit, ni bilo dosedaj predloženih v izplačilo še 554 kosov obveznic od serij, izžrebanih v letu 1925. Da te obveznice ne zastarajo, priporočamo vsem, da pregledajo svoje obveznice. —

Karl May

IV. zvezek »Križem po Jutrovem« — Med Jezidi — je izšel. Stane kot dosedanji po Din 13.— Vsi štirje zveski »Križem po Jutrovem« tvorijo zaključno zbirko spisov in se dobijo tudi v skupni vezavi polplatno Din 65.— in celoplatno Din 70.—. Naročite pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. 504

Ljudska univerza v Mariboru.

V ponedeljek, 24. februarja, bo predavala o angleški pokrajini na podlagi mnogih skiptičnih slik ga prof. Copeland od ljubljanske univerze. —

Za narodno vzgojo trgovskega in obrtnega naraščaja.

Prejeli smo iz krogov trgovskega naraščaja: Z veseljem smo čitali Vaš članek, ki se zavzema za nas. Žal moramo pripomniti, da je večina trgovskih vajencev, ki so v službi nemških trgovcev, od svojih šefov prisiljena, s strankami nemški občevati. Slovenske stranke same nosijo v tem pogledu velik del krivde, ker na ljubo nemškemu šefu tudi same nemški govore v trgovinah. Zgodilo pa se je nekemu trgovskemu vajencu, da je govoril s stranko slovenski, pa ga je šef poklical v pisarno in mu dal dve zausnici. Tako se godi slovenskim vajencem v mnogih nemških trgovinah, da si poznamo zopet celo vrsto takih, ki so v tem pogledu neoporečne. Čast jim! Pri tej priliki dovolite, da se pritožimo tudi še v drugem pogledu: proti vsem predpisom nekateri gg. šefi uporabljajo vajence za prevažanje blaga od engrosista v trgovino. Tako je neki nemški šef nedavno, da si prihrani 18 Din na vozniini, zaukazal svojemu vajencu, da mora pripeljati 4 vreče soli naenkrat. So vajenci, ki so skoro vedno na cesti pri prevažanju blaga.

Op. u r e d n.: Mislamo, da mora Trg. gremij upoštevati tudi utemeljene pritožbe vajencev v vseh takih zadevah in smo prepričani, da se lahko vajenci mirno na to mesto obračajo, ne da bi se jim bilo treba bati zato kakih neprijetnih posledic. Seveda mora biti vsaka pritožba stvarna in utemeljena.

Koncert Prihoda.

V zadnjem hipu še ponovno opozarjamo na najznamenitejši koncert, kar jih je Maribor kedaj imel, to je na jutrišnji violinski večer Vaše Prihode ter najtopleje priporočamo, da si vstopnico nemudoma nabavite, ker smo prepričani, da vam bo v soboto neizrečeno žal, ako koncertu ne boste prisostvovali. Vstopnice se dobe samo še v predprodaji Brišnik. Ako vam koncert ne bo ugajal, vam blagajna takoj po koncertu izplača polni znesek za kupljeni sedež, večje garancije za popolen uspeh ne more nihče nuditi. — Koncertni biro Glasbene Matice.

Rdeči križ Pobrežje.

Krajevni odbor Rdečega križa v Pobrežju je priredil v nedeljo, dne 16. febr. v gostilni g. Papeža v socialne in humanitarne namene veselico, ki se je zelo dobro obnesla. Uprizorilo se je »Prleško gustivanje«, kakršno je še dandanes po stari navadi v prleški deželi v navadi. Možila se je Šalatnjekova Zefika na Skühlov dom, ker sta stara dva Skühlova svojemu čehi Južeki grünt prek dala. Marsikomu je bila prireditve nekaj novega. Zato ni čuda, da je občinstvo z največjim zanimanjem in užitkom sledilo posameznim točkam. Vsi igralci, sami prekli, so v prleškem narečju svojo nalogo izborno rešili, kar pa ni tako lahko, če omenimo, da so bili vmes že precej priletni gospodje in gospe. Nevestina mati se vsem pobreškim prelekom prav lepo zahvaljuje za prijaznost, da so se odzvali njenemu povabilu ter prišli »tjani ta dol k Papeži«. Posebej pa se zahvaljuje še vsem gospodm kuharicam in drugim, ki se niso bale ne truda in ne stroškov. Tudi krajevni odbor se tem potom vsem prelekom pristočno zahvaljuje za njihovo požrtvovalnost, osobito ker so gostivanje priredili ob lastnih stroških. Pred vsem pa gre vsa čast in hvala gospe Klemenčičevi, ki je bila pravzaprav duša prireditve. Nadalje se zahvaljuje tudi vsem ostalim, ki so z darovi ali na katerikoli drugi način pripomogli k sijajnemu uspehu prireditve. Čeravno je bil odbor pripravljen na obilen obisk in je skrbel za večje prostore, se je vendar pokazalo, da so bili lokali mnogo premajhni. Razveselivo pa je dejstvo, da občinstvo na Pobrežju razumeva akcijo Rdečega križa in da jo tudi — pravilno sodi. —

Cercle français.

Ker Madame Lavergne vsled bolezni svoje hčerke ne more imeti v četrtek svojega predavanja iz francoske književnosti, jo bo začasno nadomestoval g. Karba, profesor francoščine. Prvo predavanje jutri, v četrtek ob 18. uri. 511

V petek 21. velika premiera

Zena brez sramu

Greta Garbo John Gilbert
Film neizbrisnega dojma in lepote ljubavnega čara. — Nabavite si vstopnice v predprodaji!
Kino Union Kino Union

Pevsko društvo finančne kontrole »Danica« v Mariboru

se tem potom najtopleje zahvaljuje vsem, ki so posejili in pripomogli k dobru uspehi plesni zabavi v Gambrovi dvorani. — 513

Policijski ples.

Vse priprave za policijsko veselico, ki se bo vršila dne 22. februarja v dvorani Uniona, so v najlepšem teku in obljublamo tem potom za najboljšo zabavo, kakor tudi prvovrstno postrežbo in okrepčilo. Ker so vse dosedanje policijske prireditve potekle v popolnem zadovoljstvu, pričakujemo obilne udeležbe in prosimo, da se nam oprsti v slučaju, da se je koga prezrlo pri dostavitvi vabila. — Predsedstvo. — 523

Zveza vojaških upokojenih gazistov v Mariboru.

Letni občni zbor se bo vršil dne 23. t. m. ob 10. dop. v hotelu Halbwidl. Po končanem zboru se ustanovi mariborski mestni odbor Udruženja penzioniranih oficirjev in vojnih činovnikov kraljevine Jugoslavije. Pozivljajo e vsi že prijavljeni člani in vsi še ne včlanjeni tovariši, da se udeležijo občnega zbora. 503

GRAJSKI KINO GRAJSKI KINO
21., 22., 23., 24. februarja

RDEČI KROG

Lya Mara. Roman Edgarja Walla

Poljedelstvo in promet evropskih držav

POVRŠINA OBDELANE POLJEDELSKE ZEMLJE. — DOLŽINA ŽELEZNIŠKIH OMREŽIJ. — MORNARICA V BRUTTO TONAH.

Dasiravno ne živijo vse evropske države od poljedelstva, ker so posebno one v zapadnem delu pretežno navezane na industrijo in trgovino, je vendar zelo važno za presojanje kulturnega stanja poedinih političnih enot, če primerjamo njihovo absolutno površino s površino v poljedelske namene obdelane zemlje. Istotako pa je za pojmovanje splošnega stanja držav v Evropi tudi važno vedeti, koliko kilometrov imajo železnice in koliko reg. ton obsega njihova trgovska mornarica. Zaradi večjega pregleda jih bomo navedli po abecedni.

Tako je tedaj prva kraljevina Albanija. Ta meri 27.000 km², obdelane zemlje ima le 3000 km², to pa deloma zaradi kraškega značaja tal na vzhodu in močvirij na zapadu, deloma pa zaradi silne kulturne zaostalosti. Železnice Albanija nima (sedaj gradi prvo iz Drača v Tiranu), istotako tudi ne trgovske mornarice. Malo obdelana je tudi kraljevina Anglija, ki meri 244.000 km², obdelane zemlje pa ima samo 60.000 km². Njene železnice merijo 32.814 km, njena mornarica pa obsega 19.400.000 ton. Približno četrtino zemlje ima obdelane republika Avstrija, ki meri 84.000 km², obdelan svet pa 19.200 km². Železnice ima 6.638 km, brodovja nič. Zelo razvita pa je v vsakem oziru mala kraljevina Belgija. Ta meri 39.000 km², obdelane zemlje ima 12.000 km², skoraj 1/3, železnice ima 11.093 km, mornarice pa 507.000 ton. Kraljevina Bolgarija ima od 103.000 km² površine obdelanih 34.000 km², skoraj točno 1/3, železnice ima le 2.659 km, mornarica pa je šele v nastanku. Republika Češkoslovaška meri 140.000 km², od tega ima obdelanih 59.000 km², zelo dosti, železnice ima 14.030 km, ladij pa nič. Zelo razvita je kraljevina Danska. Površine ima le 43.000 km², obdelane zemlje pa 26.000 km², železnice 5.081 km, ladij pa 1.081.000 ton! Estonska republika je s 45.000 km² le malo večja, obdelane zemlje pa ima samo 10.000 km², železnice ima 1.433 km, ladij pa 49.000 ton.

Velika republika Finska je po ogromni večini nerodovitna, zato meri sicer 388.000 km², obdelane zemlje pa ima le 21.000 km². Železnice ima 4.823 km, mornarica pa ima 233.000 ton. Zelo obdelana je republika Francija. Od 544.000 površine je obdelanih 229.000 km². Železnice ima 53.561 km, njena trgovska mornarica pa obsega 3.490.000 ton. Republika Grčija je kraška in nerodovitna, meri 140.000 km², obdelane zemlje pa ima samo 18.000 km². Železnice ima Grčija 3.192 km, trgovsko brodovje pa obsega 925.000 ton! Več kot po eni tretini je obdelana kraljevina Italija, ki je v sredini in na jugu precej nerodovitna. Meri 310.000 km², obdelane zemlje ima

132.000 km², železnice 21.095 km, mornarica pa obsega 3.241.000 ton, torej le malo manj kot ona Francija. Svobodna država Irska meri 70.000 km², obdelane ima 29.000 km², njene železnice merijo 4.120 km, njena trgovska mornarica pa je šele v razvoju, ker ji pri ločitvi od Anglije stara ni ostala.

Naša kraljevina Jugoslavija meri 248.000 km², obdelane sveta je 60.000 km², torej z ozirom na plodnost naše zemlje zelo malo. Železnice imamo 10.011 km, naša trgovska mornarica pa je narastla že na krog 320.000 ton. Letonska republika meri 66.000 km², obdelanih ima le 17.000 km², železnice 2.884 km, ladij pa 68.000 ton. Kneževina Lihtenštajnska meri 159 km², obdelanih ima 29 km², železnice le par kilometrov, ladij nič. Republika Litavska meri 55.000 km², obdelanih je 26.000 km², železnice ima 2.824 km, mornarice pa 68.000 ton. Velika vojvodina Luksenburška meri 2586 km², obdelanih je 1318 km², železnice ima 164 km, ladij nič. Država Madžarska meri 93.000 km², obdelana je nad polovico, 54.900 km², njene železnice merijo 8.365 km, mornarice nima. Zelo obdelana je republika Nemčija s 472.000 km² površine in 204.000 km² obdelane zemlje, železnice ima 57.642 km, ladij pa 3.363.000 ton.

Kraljevina Nizozemska meri 32.000 km², obdelane zemlje ima 9200 km², njene železnice merijo 3.623 km, njena mornarica pa 2.565.000 ton. Kraljevina Norveška je nerodovitna, meri sicer 310.000 km², a obdelanih ima le 6700 km². Železnice ima 3.603 km, ladij pa 2.842.000 ton. Precej obdelana je republika Poljska, ki meri 376.000 km², in ima obdelanih 183.000 km². Železnice ima Poljska 19.486 km, njena mornarica pa je šele v nastanku. Rep. Portugalska meri 92.000 km², obdelanih ima 30.000 km², železnice 3.427 km, ladij 280.000 ton. Kraljevina Rumunija meri 304.000 km², obdelanih ima 122.000 km², železnice 11.948 km, ladij pa 68.000 ton. Zelo malo je obdelana posebno Rusija, meri 21.210.000 km², a obdelanih ima le 910.000 km², železnice ima 74.463 km, mornarice pa le 423.000 ton. Enako slabo kultivirana je površina kraljevine Švedske. Meri sicer 410.000 km², obdelanih je pa le 38.000 km², železnice merijo 16.043 km, ladje pa 1.338.000 ton. Še slabše je v poljedelstvu s Švicco, ki meri 41.000 km², a obdelanih ima samo 5000 km², razvite pa so njene železnice s 5.748 km, a je brez mornarice. Kraljevina Španija meri 505.000 km², obdelanih je 160.000 km², njena mornarica pa obsega 1.163.000 ton. In naposled republika Turčija, ki meri 871.000 km², ki ima obdelanih le krog 36.000 km², železnice 5.800 km, ladij pa 136.000 ton.

Življenje čez sto let

ZANIMIVA KNJIGA FRANCOSKEGA UČENJAKA. — PREMOG BO NEPO-TREBEN. — BODOČNOST RADIO-MOTORJEV IN AKUMULATORJEV.

Učenjaki se zelo slabo razumejo na proroške posle. Dočim številni romanti-ki v zadnjem času poizkušajo, da poka-žejo sliko, kakšen bo svet čez sto let radi neprestanega silnega napredovanja tehnike, pa se učenjaki in strokovnjaki skrbno izogibajo, da bi razkrivali tajno-sti bodočnosti. Tem večje zanimanje je vzbudila zato knjiga elektrotehnikarja prof. Jeana Labadiea iz Pariza, v kateri pro-rokuje razvoj elektrotehnike v prihod-njih sto letih.

Bodočnost, pravi francoski učenjak, ne pripada morda elektriki, temveč nena-vadni sili, ki je v radioaktivnih stvareh. Možnosti izkoriščanja teh stvari, kate-rih je v zemlji nehavado mnogo, pa je šele v začetnem razvoju. Pierre Curie, znameniti iznajditelj radija, je pred mno-go let gradil nekaj perpetuum mobile, namreč radiomotor. Uporabil je tedaj sa-mo nekoliko centigramov radija za svo-je svrhe. Ako bi mi imeli kilogram ra-dija, čegar vrednost se ceni danes na 200 milijonov frankov, tedaj bi se mogo-l poizkus slovitega kemika nadaljevati z

večjim uspehom in zgraditi bi se v res-nici mogoč radiomotor, ki bi se lahko nepretrgoma uporabljal osemsto let. Se-veda je taka energija po današnjih ce-nah mnogo predraga, čeprav bi delo ta-kega motorja predstavljalo silo, ki bi mogla v eni sekundi dvigniti pet milijo-nov ton v višino Eifflovega stolpa.

Kakor rečeno, pripada bodočnost si-gurno radiomotorju, bližnja bodočnost pa lahkim akumulatorjem. V rešitvi tega problema leži bodočnost elektrotehnike. Kljub današnjim strojem moramo upo-rabljati neprimerno velike množine elek-trike, da dobimo razmeroma majhen uč-inek. Kadar pa bo rešen problem lahke-ga akumulatorja, bo čisto drugače. Nič preveč ni rečeno, ako trdimo, da se bo čez sto let, torej do leta 2030, sigurno posrečilo napraviti akumulatorje, kojih električna napetost bo stokrat gostejša in stokrat intenzivnejša od današnjih strojev. S tem bi se doseglo, da bi se mogla elektriciteta prenašati z enega kraja na drugega. Z lahkimi stroji, ki bi jih v kratkem času bilo mogoče pre-

nesti na drug kraj, bi se mogli doseči učinki sile, ki se dosedaj dosežejo samo z ureditvijo ogromnih stabilnih central.

V tem slučaju ne bi imelo več nobe-nega pomena graditi velika tvorniška mesta ter industrijska središča ne bi imela več značaj črnih velemest. Lahki, prenosljivi stroji, bi omogočali, da se v vsakem času tudi v malih naselbinah in majhnih mestih dosežejo enaki uspe-hi. Z lahkoto bi potem tudi pozabili na premog. Zgoščena električna energija bi dajala dovolj svetlobe in toplote in ne bi bilo več potrebno kopati premog pod zemljo. Aeroplani, gonjene od elektrike, čaka še bodočnost, kakršne si ne more predstavljati nobena domišljija.

Ste že podpisali deleže za pohorsko vzpenjačo ?

Živ zakopan

Angleška policija se bavi sedaj s skrivnostnim zločinom, čegar žrtev je postal pismonoša Griffin, ki je izginil pod čudnimi okolnostmi. Njegov plašč in ko-lo so našli na mostu neke majhne reke. Policija je spočetka mislila, da se je Griffin utopil, kasneje pa se je dognalo, da so plašč in kolo postavili na dotični kraj drugi ljudje, da bi spravili tako preiskavo na napačno pot. Ugotovljeno je bilo, da se je Griffin zabaval v neki krčmi in nato izginil. Lastnik gostilne je bil takoj aretiran in je pri zaslišanju izjavil, da je bil Griffin pri njem skupno s stavbenikom Cashinom in njegovim prijateljem Moriseyem. Prišlo je do pre-pira, tekmo katerega je bil Griffin težko ranjen. Kljub temu pa je šel sam iz go-stilne, za njim pa takoj tudi njegova dva znanca. Kaj se je zgodilo pozneje, pa ne ve.

Toda eden od gostilničarjevih name-ščencev je povedal, da sta Cashin in Morisey prijatelja Griffin, ko sta ga težko ranila, vtaknila v vrečo in odpe-ljala potem z avtomobilom, češ, da ga bosta zakopala kje v gozdu. Po njego-vem mišljenju je bil Griffin še živ, ko sta ga spravila v vrečo.

Stavbenik Cashin in njegov prijatelj Morisey sta bila nato aretirana, vendar pa energično zanikata vsako krivdo. Toda kasneje sta dejanje vendarle pri-znala, nista pa hotela povedati, kje sta Griffin zakopala. Prebivalstva se je ra-di strašnega zločina polastilo tako raz-burjenje, da je hotelo zločinca o priliki prevoza v sodne zapore kar na cesti kamenati in so orožniki to le s težavo preprečili.

Svetovni kongres upnikov

Meseca julija se bo vršil na Dunaju prvi svetovni kongres upnikov, ki so ga sklicale upniške organizacije vseh dr-žav. V vseh velemestih sveta bodo usta-novljene takozvane sodne pisarne, ki bodo imele na razpolago ne samo ju-riste, temveč tudi privatne detektive. Vsi dolžniki bodo zaznamovani v centralni kartoteki in se v bodoče za izdajanje ti-ralice ne bo treba najprej pregrešiti pro-ti kazenskemu zakonu. Svetovni kon-gres bo sklenil med drugim razpošilja-nje privatnih tiralic, ki naj omogočijo neprestano opominjanje, tožbe in izvršbe proti zamudnim plačnikom. Dolžnike ča-kajo torej še težki časi.

Millijardna škoda usled podgan

Amerikanci imajo posebno veselje, da spravljajo vse pojave življenja tudi v številke. Tako je nedavno dr. Free v Zedinjenih državah dognal, da povzroča vsaka podgana letno približno za 8 do-larjev škodo. Število podgan se ceni na 125 milijonov in povzroče torej podgana letno za milijardo škodo. Ta vsota je tretina vseh davčnih dohodkov vsega prebivalstva Zedinjenih držav. Žalibog še vedno ni nobenega uspešnega sred-stva za uničevanje teh škodljivcev. Še najboljše se je dosedaj obnesla neka stru-pena, posušena rastlina.

Sport

Sodniško uprašanje v Mariboru

Prvenstvene tekme so pred durmi, a sodniško vprašanje v Mariboru še vedno ni rešeno. Klubi odklanjajo sodnike brez motivacije itd. ter izgleda, da bomo na vsako prvenstveno tekmo morali pokli-cati sodnika izven Maribora. Res je, da je v zadnjih letih neobjektivnost sodnika mnogo škodovala športu in je neobjek-tivna ocena sportnih uspehov povzročila mnogo kriz. Nepristransko, objektivno ocenjevanje uspehov in tekmovalcev po-stane celo problem. Morda je od vseh sportnih panog prizadet v tem še najbolj nogomet, kjer lahko najmanjša pogreška ali pa slabost sodnika odloči rezultat tekmovalca. Vse napore, vse znanje, vso odločnost in voljo vsega moštva lahko v trenutku stre le ena nepremišljena ali prenapljena gesta sodnika, ki ima včasih prav tam v rokah uspeh ali neuspeh tek-mujočega moštva.

Sodniška funkcija je izredno važna, to-da tudi odgovorna. Kdor prisega na čisti sportni idealizem (brez materijelnega momenta), kdor stremi, da se uspeh pri-sodi vrednemu tekmovalcu, ki je uspeh stvarno in dejanski priboril, kdor je sam sportno vzgoje in ima pravo sportno prepričanje, dobro ve, da je neobjektiven, pristranski sodnik grobokop sportne ideje in sporta samega. Neobjektiven sodnik povzroča incidente in škandale. To smo v Mariboru opazovali zadnja leta.

Da se to enkrat za vselej odpravi, vsa! pri nas v Mariboru, apeliramo na mari-borske sodnike, da naj imajo vedno in povsod pred očmi le interes sporta in nič drugega. Klubi pa naj opustijo bojkot proti posameznim sodnikom, in smo pre-pričani, da bo z dobro voljo mogoče vse zapreke odstraniti, ki se le umetno u-stvarjajo.

Apeliramo tudi na sportno občinstvo, da naj bo objektivno ter proti sodnikom v obnašanju dostojno. Le na ta način bo-do izostali prepri na igriščih, sportu na-klonjeno občinstvo pa bo zopet v več-jem številu posečalo tekme.

Kako se postane general ...

V stari Rusiji je bilo vse, tudi vse ne-mogoče možno. Car je bil vsemogočen in njegova volja, celo njegove osebne muhe so bile — ukaz. Carjeve muhe so bile često naravnost čudaške, še bolj čudaške pa so bile običajno pri takih prilikah tudi posledice. Tako je car Pa-vel nekoč ukazal nekemu knezu, da naj peš dirja poleg njegovih sani, da pre-izkusi sposobnost in utrjenost svojih nog. Knez je bil tedaj poročnik. Saluti-ral je in takoj izvršil carjev ukaz. Pre-teklo je približno 15 minut, ko je car nenadoma ustavil sani in rekel knezu-poročniku: »Imenujem te za nadporoč-nika in sedaj dirjaj dalje!« Oficir je ubo-gal in car je vsake četrte ure ustavil sa-ni in povzdignil hropečega kneza po vrsti v stotnika, majorja, podpolkovni-ka, polkovnika in končno v generala. Ko je mladi oficir postal že general, je bilo tudi carju šale dovolj. Rekel je: »Do-volj! Sedaj ne smeš več dirjati, sicer bi te moral imenovati še za maršala. Vstopi v sani in bodi vesel, da si postal general.« Toda general se ni mogel dol-go veseliti svojega generalskega dostoj-anstva. Vsled naporenega dirjanja pri 40 stopinjah mraza se je mladi general težko prehladil, dobil končno pljučnico in ji podlegel. In car je bil šele nato prav zadovoljen. Imel je svoj »špas« in nobenega novega generala.

Za brzinski rekord na morju

ki ga ima za enkrat nemški parnik »Bremen«, se pripravljajo i Angleži i Amerikanci, da nemški rekord potolče-jo. Amerikanska ladjedelna družba gra-di nove velikane, katerih vsak bo imel 50.000 ton in brzino 28 in pol vozlov (1 vozol = 1853 metrov), torej znatno več-jo nego je brzina parnikov Severnonem-škega Lloyda. Vsak tak amerikanski velikan bo imel prostora komodno za 2600 potnikov. Tudi bo imel vsak kata-pult za avijone. Zgradnja enega takega parnika bo stala 30 milijonov dolarjev.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

30

Na vso moč se je napejal, da bi prodl z očmi do dna tega temnega brezdnja... Kako bi mogel verjeti, da je ta stariček z vzvišenim obličjem zares takšna pošast, kakor ga dolže, in kakor je on domneval?

Aleksander VI. je nadaljeval:

»Božja volja, sinko moj, je hotela, da sem premagal večino hudobnežev... Toda še vedno so zelo močni... in moje poslednje dni življenja kali misel, da bo končna zmaga nemara na strani mojih sovražnikov...«

»Oče,« je vzkliknil Cezar, »ako bo treba, umremo za vas... Bogme, svoje napake imam, nasilen sem in celo surov... toda, grm in peklo, tudi srce imam, ki bije v mojih prsih!«

Ta nova luč, v kateri se je pokazal Cezar, je napravila na Ragastensa nepopisen učinek.

Papež se je ozrl na sina s pogledom občudovanja. In to občudovanje je bilo pravičeno, kajti Cezarjev vzklik je bil bolj kakor učeno diplomatstvo papeža sposoben prepričati viteza.

»Svetlost,« je goreče povzel Ragastens, »tisti dan, ko umrete vi v boju za njegovo Svetost, bova dva!...«

»Vitez,« je nadaljeval Aleksander VI. brez odlašanja, »glejte: med mojimi sovražniki je zlasti eden, ki se za nobeno ceno noče razorožiti...«

Ragastens je streslo; mislil je, da bo govor o Primaveri. Toda potolažen se je oddahnil, ko je slišal papeža nadaljevati:

»To je mož, ki ga vodi duh ponosa, ali bolje rečeno napuha... Če bi ta človek izginil, bi bil Italiji mir zagotovljen... Kruta vojna, ki jo bo moj sin Cezar primoran začeti, bi bila preprečena... Nesrečno dete, ki ga ljubim z očetovsko ljubeznijo in ki se je dalo zapejati v tabor upornikov, bi se zopet vrnilo k miru in sreči...«

Te besede so v vitezovem duhu tako jasno označile Primavero, da se mu je kar zasvetilo pred očmi.

Torej je na svetu človek, čegar usoda je zvezana z usodo Beatrice!... Ah, o tem ni dvoma!... Ta človek jo ljubi... In tega človeka je vitez nehote sovražil.

»Da,« je povzel papež, »če bi ta človek izginil, najsi že tako ali tako, sem prepričan, da bi bilo vse v najlepšem redu...«

»Ali mi bo predlagal, da naj ga umorim?« se je vprašal Ragastens. »Vse prej kakor to!«

In papež, kakor da je videl njegovo misel, je nadaljeval:

»Razume se, da ne želim grešnikove smrti... Jaz nočem, da bi tekla kri... Trebalo bi ga samo zajeti... in ga privedi semkaj...«

»Zajeti ga!« je vzkliknil Ragastens.

»Omeniti moram predvsem, da tisti sam, ki ga treba privedi v Rim, ne bo stavil temu zajetju prevelikih zaprek. Razumevajte me dobro, sinko moj... Ta človek si pravzaprav ne želi ničesar bolj kakor to, da bi se podvrnil... Toda on je jetnik svojih prijateljev...«

»Razumem, sveti Oče... On je vaš sovražnik, dasi vam želi biti prijatelj...«

»Razumeli ste me, vitez!« je povzel papež. »Torej... ali ste voljni storiti, česar želim od vas?«

»Zdi se mi, sveti Oče, da to podjetje ne bo nudilo posebno velikih nevarnosti... Rajši bi se bil izpostavil v resnem slučaju...«

»Pomirite se, vitez... Ta ekspedicija je ena izmed najvažnejših, kar si jih morete misliti... Ona zahteva prav tako spretnosti kakor neustrašnosti, enako hladnokrvnost kakor drznega poguma... Kdor jo hoče opraviti, mora delati sam... in mora združiti zvitost diplomata s slepo hrabrostjo vojaka po poklicu... Vi, gospod vitez, imate vsa svojstva, ki so potrebna v ta namen... Odkrito sem prepričan, da morete vi edini dobro opraviti to nalogo... Premisliti, da treba priti samemu v dobro zavarovano trdnjavo, ravnati sredi silnih sovražnikov, polastiti se s silo ali z zgovornostjo načelnika posadke in ga privedi semkaj... z eno besedo, da treba stokrat tvegati življenje...«

Ragastensovo obličje se je zjasnilo. Ponujala se mu je bitka!

Slutil je eno tistih strahovitih avantur, ki jih je njegova predrzna domišljija venčala s posebno, trpko poezijo nevarnosti.

Čutil se je vsega prerobenega.

»Kdaj treba, da odidem?« je vprašal.

»Nemudoma!... Med tem časom zbere Cezar svojo armado, in trdnjava Monteforte, oropana svojega poveljnika, se nam podá na milost in nemilost...«

»Monteforte!« je ponovil Ragastens in prebledel kakor smrt... »

»Da, tja pojdete. Mož, ki se vam ga je polastiti, je grof Alma!...«

»Oče Beatrice!« je zamrmral vitez z nerazumljivim glasom.

Njegove sanje so se bile zrušile v prah. Mōra se ga je lotila iznova, in zopet ga je prijel tisti neusmiljeni dvom, ki mu je hotel uiti z begom! Če bi ga bil zadel sunek z bodalom, ne bi bil bolj prebledel... »

»Kaj vam je, vitez?« je kriknil Cezar.

»Grof Alma!... Trdnjava Monteforte!...« je zajecjal mladi mož.

»Da!« je rekel Cezar trdo. »Kaj je tu takšnega, da vas preseneča?«

»Nikoli!... Nikoli!...«

»Kaj pravite?«

»Pravim, da nikoli ne ukrenem česar koli proti grofu Alma in proti trdnjavi Monteforte... Nikdar!«

»In vzrok?« je vprašal Cezar s hripavim glasom, oči polne pretenj in dušo razburkano od suma.

Ragastens ni opazil niti tega glasu, niti njegovih krvavih oči.

»Sveti Oče!« je vzbruhnil v svojem obupu, »in vi,

Svetlost, poslušajte me!... Zahtevajta od mene življenje... zahtevajta, da sam naskočim vse vaše sovražnike... Pripravljen sem za vse... Toda proti grofu Alma, proti Monteforte... nikoli!... To ni mogoče!...«

»In vzrok?« je vprašal Cezar iznova, ves pijan od jeze, dočim je papež vstal, dvignil neko zaveso in nekomu tam zunaj skrivnostno zamahnil z roko.

»Vzrok!« je vzkliknil nesrečni mladenič, ki se mu je skoraj že mešal razum. »Vzrok je, da ljubim kakor blazen... da ljubim do brezumnosti... tako da mi je umreti... ljubim tako, da mi je ljubša najstrašnejša smrt kakor pa sama misel, da bi zaslužil njeno zaničevanje ali njeno sovraštvo...«

»Ti ljubiš!... Koga?... Tak povej, koga?«

»Hčer grofa Alma!... Beatrice... Primavero...«

Cezar je zarjul z glasom, v katerem ni bilo ničesar človeškega več. Izdril je bodalo. Planil je nad viteza, ki se mu je z enim samim skokom postavil nasproti.

Toda Aleksander VI. se je vrgel nad svojega sina.

Ta stariček, ki je trenotek poprej z vso verjetnostjo govoril o svoji smrti, je prijel Cezarja za zapestje in ga je držal kakor v železnem pramenu.

»Ali si blazen, Cezar!« mu je siknil po španjolski. »Daj, da jaz opravi...«

Cezar Borgia se je umaknil nazaj.

»Vitez,« je izpregovoril papež s čudno krotkostjo »odpustite mojemu sinu... Nasilen je, saj vam je sam povedal. Toda prepričan sem, da že zdaj obžaluje izbruh slepe jeze, ki se ji je pravkar dal zapeljati...«

»Njegova Svetlost je sam gospodar svojih izbruhov,« je mrzlo odgovoril Ragastens, ki se mu je spričo nevarnosti vrnil ves razum.

»In vi, gospod vitez, ste sami gospodar svojih čustev,« je povzel papež z isto ljudomilostjo... »Naloga, ki sem vam jo hotel poveriti, vam ne ugaja?... Naj bo!... Pač pa razumete, da ne moremo obdržati v svoji bližini človeka, ki je tako zavzet za koristi naših sovražnikov, posebno, če je človek vaše cene, vitez... Prosim vas torej samo, da zapustite Rim, kakor hitro vam bo mogoče... o, saj vas ne bom preganjal!... puščam vam časa mesec dni... v nadi, da vas premišljanje napoti k nam nazaj...«

»Hvala vaši Svetlosti!« je dejal Ragastens iskreno. »Poslužiti se hočem dovoljenja, ki mi ga je dala...«

Sam pri sebi je dodal:

»Še nocoj odrinem iz Rima!«

»Ne odstavljam vas torej,« je nadaljeval papež še z večjo prijaznostjo... »Iz vsega srca se nadejam, da se zopet vidiva... Idite, sin moj... idite v miru...«

Vitez je pozdravil Cezarja Borgia, globoko se priklonil papežu in odšel skozi vrata, ki jim je Aleksander VI. privzdignil zaveso, da napravi Ragastensu prosto pot.

»Kaj ste storili, oče?« je vzkliknil Cezar. »Ta človek bo odslej moj zaprisežen smrtni sovražnik... A krepak sunek z bodalom...«

(Nadaljevanje sledi)

Mesto hišnice

odda Nabavljajna zadruga drž. uslužbencev, Rotovski trg 2. Prednost ima upokojenka. 502

20% kronske bone kuplmo!

Plačamo najvišjo dnevno ceno. Pro-metna bančna družba, Maribor, Can-karjeva ulica 14. 307

Stanovanje s tremi sobami,

kopalnico in pritliklinami oddam s 15. marcem v najem. Naslov v upravi li-sta. 493

Poročne prstane

v vseh fazonah kupite najceneje pri zlatarju A. Stumpf, Koroška cesta 8. Staro zlato in srebro se zamenja. 447

Lepo meblvano sobo

v bližini parka oddam boljšemu gospo-du. Vhod popolnoma seperiran iz stop-nic. Naslov v upravi Večernika. 429

Iščem gostilno ali vinotoč

v najem v centru mesta. Ponudbe pod »Gostilna« na upravo lista. 495

Opremljeno sobo,

solčna lega, oddam s 1. marcem sta-rejšemu gospodu. Cena 200 Din. Re-stavracija. Vojašniška ul. 10. 488

Pristno dalmatinsko vino

à Din 8.— liter, radi selitve, čez ulico od 10 litrov naprej, v Stolni ulici 5, dvorišče. 514

Mehanična delavnica

za popravila vseh vrst gramofonov. Šivalnih strojev, zaimčeno so-dne in brezkonkuren-čne cene znane tvrdke Justin Gustinčič, Mari-bor, Tattenbachova 14. Žadostuje dopisnica, da pridem po stroj in gramofon na dom.

Blviš trgovski

in registraturni nameščenec, 35 let star, govori in piše slovenski, hrvatski in nemški, išče mesto vratarja, skla-diščnika, portirja ali sluge. Naslov je oddati v upravi. U

Sprejem na dom perilo

v pranje, likanje in krpanje. Naslov v upravi lista. 512

Prodaj

dva nova peresna plato voza s sede-žem za kočijaža in zavirača, nosi 8 do 12 meterskih stotov, tri nove ročne voze in novo samokolnico. Slovenska ulica 26, E. Laninger. 515

Učenko

sprejme brivski salon Mrakič.

Spominjajte se CMD!

Inventurna prodaja!

Pri vsem zimskem blagu
10% popust

Specialno nizke cene no-gavic. Tvorilnika zaloga moškoga perila za vse sloje. Ogledajte si izložbo. Prepričajte se glede cen.

JOSIP ŠEREC, MARIBOR
Aleksandrova c. 23. 467

Zahtevajte povsod „Večernik!“

Par tezkkih konjev

z opremo, event. tudi z vozom vred ter različne vozove ima »Lajtersperška opekarna« pri Mariboru. 467

na prodaj!

20%
kronske bone kupujem

po najvišjih dnevnih cenah ali pa vzamem na račun pri nakupu blaga

Franc Mastek Maribor, Glavni trg

V veliki žalosti naznanjamo, da je ne-nadoma umrl

Dragotin Jordan

sin preglednika fin. kontrole in prakti-kant v tvornici Doctor in drug.

Pogreb bo dne 21. februarja ob 14.30 iz mrtvašnice mestnega pokopališča. Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 22. februarja ob 7. uri pri sv. Mag-dalen.

Maribor, dne 20. februarja 1930.

522 **ŽALUJOČI OSTALI.**